

ECOLOGISCHE QUICKSCAN+NADER ONDERZOEK

Coöperatieve Vereniging BuitenDelen

Borgelinksweg 1, Lettele

DECEMBER 2020

SILVAVIR
ECOLOGISCH ADVIES
FAUNAWERK & GIS

Rapportage van Silvavir Ecologisch Advies
In opdracht van Coöperatieve Vereniging BuitenDelen

Ecologische quickscan + nader onderzoek

Borgelinksweg 1, Lettele

S.A. Westra

Rapportage nr.: 2020-073

Datum uitgave: 3 december 2020

Versie: Definitief

Veldwerk: Ing. S.A. Westra

Auteurs: Ing. S.A. Westra

Kwaliteitscontrole: Ing R.R. Mol

Productie: Silvavir ecologisch advies
Kanaaldijk Oost 16
7433PP Schalkhaar
www.silvavir.com

Ing. S.A. (Sil) Westra
Adviseur ecologie/GIS
sil.westra@silvavir.com
tel 06-54376380

Opdrachtgever: Coöperatieve Vereniging BuitenDelen

T.a.v. Jeroen Ex
p.a. Boutensgaarde 116
7414 WS Deventer
jeroenex2017@gmail.com
Jeroen Ex: 06-10317284

December 2020

Rapportage van Silvavir ecologisch advies

In opdracht van Coöperatieve Vereniging BuitenDelen

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	3
1. INLEIDING	5
1.2 Aanleiding.....	5
1.2 Doel	5
1.3 Huidige situatie.....	5
1.4 Projectvoornemen.....	8
3. WETTELIJK KADER.....	8
3.1 Soortenbescherming	8
3.2 Gebiedsbescherming.....	9
4. ECOLOGISCHE ONDERZOEKSMETHODEN.....	9
4.1 Verkennend veldbezoek.....	9
4.2 Nader onderzoek vleermuizen	10
4.3 Raadplegen NDFF en overige bronnen.....	10
5. BEVINDINGEN EN RESULTATEN.....	10
5.1 Planten.....	10
5.2 Grondgebonden zoogdieren	10
5.3 Vleermuizen.....	11
5.4 Vogels	14
5.5 Herpetofauna	15
5.6 Insecten/vlinders.....	15
5.7 Vissen.....	15
5.8 Beschermde natuur	15
6. EFFECTBEOORDELINGEN	16
6.1 Planten.....	16
6.2 Grondgebonden zoogdieren	16
6.3 Vleermuizen.....	16
6.4 Vogels	16
6.5 Herpetofauna	16
6.6 Insecten/vlinders.....	16
6.7 Vissen.....	17
6.8 Beschermde natuur	17

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	17
7.1 Compensatie en werkwijzen	17
7.3 Zorgplicht.....	20
7.4 Kwetsbare perioden	20
7.5 Verlichting	21
7.6 Ecologische begeleiding	21
8. SAMENVATTING	21
9. REFERENTIES.....	25
BIJLAGEN	27

1. INLEIDING

Coöperatieve Vereniging BuitenDelen (vanaf nu genoemd CBD) heeft Silvavir ecologisch advies een verzoek gedaan voor het uitvoeren van een ecologische quickscan in het kader van de Wet Natuurbescherming (vanaf nu genoemd Wnb) ter plaatse van Borgelinksweg 1 te Lettele.

1.2 Aanleiding

De aanleiding is een erftransformatie met bijbehorende bestemmingswijziging. De transformatie gaat uit van het behouden van de karakteristieke boerderij en bijgebouw. De op het erf aanwezige kapschuur, kalverstal, ligboxenstal en hooiberg worden gesloopt. Met toepassing van planologische sloopregelingen worden nieuwe woningen en bijgebouwen gerealiseerd.

1.2 Doel

Het doel van deze ecologische quickscan is om te beoordelen of de geplande ontwikkelingen mogelijk effect heeft op de al dan niet aanwezige beschermde dier- of plantsoorten waarmee het plan mogelijk strijdig is met de soortenbescherming als beschreven in de Wnb.

Het voorliggend onderzoek heeft zich hoofdzakelijk gericht op de te slopen bijgebouwen en te renoveren en te verbouwen karakteristieke woonboerderij en bijgebouw en de eventuele waarde hiervan als verblijfplaats voor beschermde gebouwbewonende faunasoorten. De geldigheid van dit onderzoek en de daar aan toebehorende conclusies heeft een wettelijke geldigheid van drie jaar.

Tot slot is er bekeken of de voorgenomen werkzaamheden plaatsvinden binnen of in de buurt van een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied) of binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en of er daarbij een noodzaak is tot onderzoek in het kader van gebiedsbescherming conform de Wnb en/of het provinciale beleid ten aanzien van het NNN.

1.3 Huidige situatie

De projectlocatie (vanaf nu genoemd het plangebied) bestaat uit een perceel aan de Borgelinksweg 1 in Lettele met daarop karakteristieke Sallandse woonboerderij met één karakteristiek bijgebouw. Daarnaast bevinden zich op het erf een kapschuur, kalverstal, ligboxenstal en hooiberg (fig. 1).

Zowel de woonboerderij als het karakteristieke bijgebouw hebben een rieten dak. De woonboerderij is thans in gebruik als woonhuis en bevindt zich in goed staat van onderhoud. In het bijgebouw bevindt zich een paardenstal op de begane grond met daarboven een open zolder met onbeschoten dakconstructie. De kapschuur is opgetrokken uit steen met asbest dakplaten. De kalverstal en ligboxenstal omslaan de grootste oppervlakte aan bijgebouwen en zijn beide niet in gebruik en staan leeg. De hooiberg is klein en verouderd en in slechte staat van onderhoud. Op het erf staat een fundering van een reeds gesloopte voormalige berging. Ten zuiden van de gebouwen bevindt zich vier hectare grond welke onderdeel uitmaakt van het erf en in gebruik is als agrarische grond.

Figuur 1. Een overzicht van het plangebied met woonboerderij (1), karakteristiek bijgebouw (2), kapschuur (3), kalverstal (4), ligboxenstal (5) en hooiberg (6).

Foto: impressie van de karakteristieke Sallandse woonboerderij

Foto's: boven een impressie van het karakteristiek bijgebouw; midden een impressie van de kapschuur; onder een impressie van rechts de kalverstal en links de ligboxenstal.

1.4 Projectvoornemen

De CBD heeft de boerderij plus bijgebouwen inclusief 4 hectare agrarische grond, gekocht. De CBD wil het erf herontwikkelen en huisvesting bieden voor senioren en starters die graag willen wonen op het platteland. Daarvoor wordt het erf getransformeerd. De transformatie gaat uit van het behouden van de karakteristieke boerderij en bijgebouw. De op het erf aanwezige kapschuur, kalverstal, ligboxenstal en hooiberg worden gesloopt. Met toepassing van planologische sloopregelingen worden nieuwe woningen en bijgebouwen gerealiseerd ter vervanging van het gesloopte. De agrarische gronden worden opgenomen in het plan in het kader van versterken van het kleinschalige agrarische cultuurlandschap.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten voor het initiatief van CBD is een erf- en landschapsplan gemaakt (Groenadviesbureau H.A. ten Have, 30 juli 2020). Ook zijn er schetsontwerpen gemaakt voor de nieuwe erfindeling, de te realiseren nieuwbouw op het terrein en de verbouw van de te handhaven karakteristieke woonboerderij en bijgebouw (Marten - buitengewoon ontwerpen, 3 augustus 2020). De informatie uit deze documenten zijn onder embargo ter inzage aangeleverd aan Silvavir en als uitgangspunt gebruikt voor de uitwerking van deze ecologische quickscan. De transitie van het erf vindt plaats in de periode 2020-2022.

3. WETTELIJK KADER

De Wet natuurbescherming (Wnb) is verdeeld in een soortbeschermingsdeel (paragraaf 2.1) en een gebiedsbeschermingsdeel (paragraaf 2.2). Dit hoofdstuk zet beknopt uiteen wat deze delen behelzen. In de bijlagen staan de betreffende paragrafen uit de Wnb.

3.1 Soortenbescherming

De Wnb zorgt voor de bescherming van planten- en diersoorten, waarbij de basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11). Hierin wordt gesteld dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving alsmede Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.

Daarnaast zijn er op basis van internationale afspraken enkele beschermingsrichtlijnen opgesteld met betrekking tot strikt beschermde plant- en diersoorten. Deze zijn opgenomen in de Wnb onder de volgende artikelen:

- Artikel 3.1: Vogelrichtlijnsoorten
- Artikel 3.5: Habitatrichtlijnsoorten en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I.
- Artikel 3.10: Andere (nationale) soorten

Ieder van deze richtlijnen kent haar eigen lijst van soorten waarop verbodsbepalingen en eisen voor vrijstelling of ontheffingsverlening van toepassing zijn. Artikel 3.1 en Artikel 3.5 sluiten aan op respectievelijk de nationale Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de soorten waarop Artikel 3.10 betrekking heeft, geldt een minder strikt regime. Tabel 1 geeft een overzicht van de verboden voor de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Deze worden in bijlagen 1, 2 en 3 verder toegelicht.

Tabel 1. Verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te storen	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

3.2 Gebiedsbescherming

De Wnb voorziet in de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die horen tot het Natura-2000 netwerk. Om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere plant- en diersoorten te behouden, worden deze gebieden beschermd. De provincie Overijssel hanteert daarnaast een eigen natuurbeheerplan, wat in grote lijnen overeenkomt met het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur). De bescherming van de gebieden die onder dit natuurbeheerplan vallen, vindt plaats door toetsing van de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan het vigerend beleid.

4. ECOLOGISCHE ONDERZOEKSMETHODEN

4.1 Verkennend veldbezoek

Door het uitvoeren van een oriënterend veldbezoek is inzicht verkregen in de (beschermd) plant- en/of diersoorten die binnen het plangebied aanwezig kunnen zijn. Daarnaast is beoordeeld of de volgens de bronnen aanwezige soorten ook daadwerkelijk gebruik (kunnen) maken van het plangebied en wordt er gekeken of er aanvullende beschermd plant- en/of diersoorten aanwezig zijn. Het verkennende veldbezoek ten behoeve van de quickscan is uitgevoerd door ecoloog S.A. Westra op zaterdagmiddag 27 juni 2020 van 14:00 – 16:00 uur (20°C, 2-3 bft, 50% bewolkt). Tevens aanwezig op

locatie waren de heer Jeroen Ex en de heer Frank Lenen, initiatiefnemers van CBD. Toegang is verleend tot het hele terrein inclusief alle gebouwen welke ook aan de binnenzijde zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van gebouwbewonende fauna.

4.2 Nader onderzoek vleermuizen

Veldbezoeken ten behoeve van nader onderzoek vleermuizen zijn uitgevoerd door ecologen S.A. Westra werkzaam bij Silvavir ecologisch advies (9 september) en J.B.M. Thissen werkzaam bij van Bommel Faunawerk (30 september). De bezoeken hebben zich in hoofdzaak gericht op het karakteristieke bijgebouw omdat daar de meeste sporen zijn gevonden en potentie voor vleermuizen aanwezig is. Het eerste veldbezoek op 9 september vond plaats van 20:00 – 23:10 uur (17 °C, 1 Bft, 50% bewolkt). Tijdens dit bezoek werd gebruik gemaakt van een Pettersson D240x en twee Pettersson D100 vleermuisdetectors. Aan de Noordzijde en Oostzijde van het bijgebouw werden de D100 detectors geplaatst om te dienen als verklikker. De onderzoeker richtte zich in hoofdzaak op de Westelijke zijde van de gebouwen en werd door de D100 geregistreerde activiteit soms naar de andere zijden geleid. Het tweede veldbezoek vond plaats op 30 september van 05:26 – 07:33 uur (13 °C, 2 Bft, 95% bewolkt). Tijdens het bezoek op 30 september werd gebruikt gemaakt van een Pettersson D240x en twee Pettersson D500X vleermuisdetector plus een warmtebeeldkijker Pulsar Accolade. Er werden aan de noordzijde en de westzijde van dat gebouw een automatische batdetector (type D500X) geplaatst, om op basis van inzwermen eventuele invliegende grootoorvleermuizen te registreren. Verder werd met de warmtebeeldkijker speciaal gelet op de noordzijde van het bijgebouw, omdat vanwege een aanwezige opening in de muur en weinig kunstlicht deze zijde het meest kansrijk werd geacht voor invliegen.

4.3 Raadplegen NDFF en overige bronnen

Aanvullend is op basis van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en bronnen genoemd in hoofdstuk 9 is een inschatting gemaakt van de binnen een straal van 5km aanwezige beschermde dier- en plantsoorten. Deze lijst is door de ecologische specialist geanalyseerd en geverifieerd op basis van de kenmerken en karakteristieken van het plangebied.

5. BEVINDINGEN EN RESULTATEN

Zoals in paragraaf 3.1 beschreven worden soorten volgens verschillende richtlijnen beschermd, waarbij iedere richtlijn zijn eigen soortenlijst kent. In de volgende paragrafen worden beschermde soorten behandeld die in één of meerdere van die beschermde soortenlijsten voorkomen.

5.1 Planten

Uit resultaten van de NDFF (augustus 2020) en verspreidingsgegevens van FLORON blijkt dat er in de een straal van 1km rond het plangebied de afgelopen tien jaar géén beschermde plantsoorten bekend zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantsoorten aangetroffen in het plangebied.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

De 14 grondgebonden zoogdiersoorten die op basis van de NDFF binnen een straal van 5 km van het plangebied voorkomen zijn niet beschermd onder de Wnb. Het betreft enkel soorten die nationaal beschermd zijn. Voor een aantal van deze grondgebonden zoogdiersoorten geldt een provinciale

vrijstelling (Provincie Overijssel 2020). Het gaat hier om dwergmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis. De nationaal beschermde soorten die niet provinciaal worden vrijgesteld betreffen eekhoorn, steenmarter, boommarter, bunzing, das, egel en wezel. Tijdens het veldbezoek zijn in en om de te slopen gebouwen geen waarnemingen gedaan van (sporen van) beschermde grondgebonden zoogdieren. De beoogde plannen hebben daarmee geen negatieve invloed op de genoemde soorten.

5.3 Vleermuizen

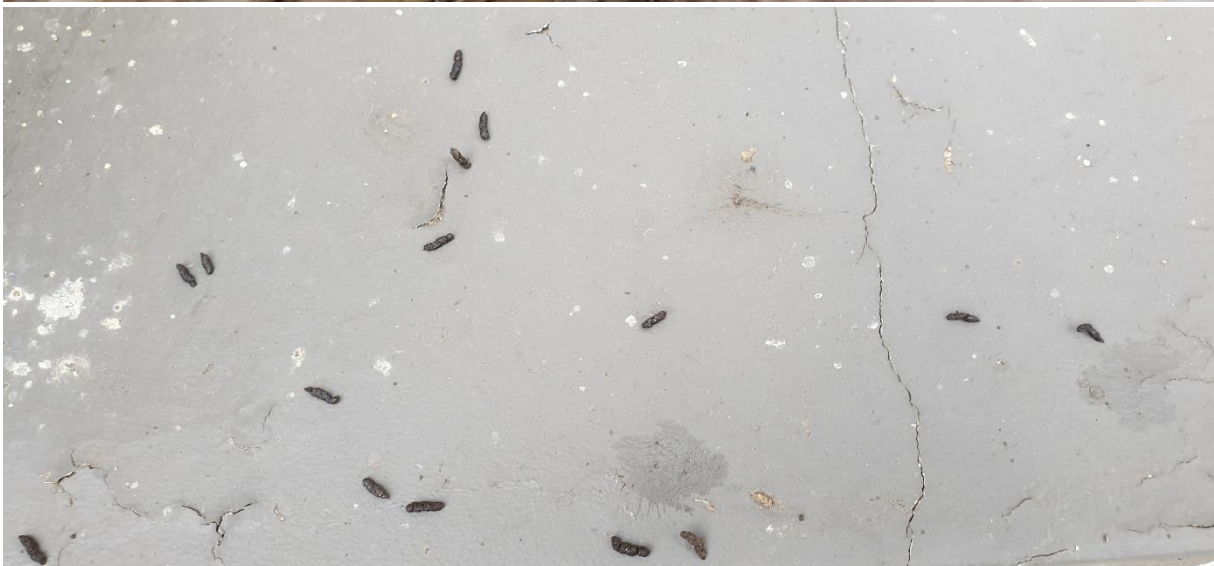
Volgens de verspreidingsgegevens van vleermuizen (NDFF augustus 2020) komen binnen een straal van 5 km van het plangebied zeven soorten vleermuizen voor. Alle vleermuissoorten worden strikt beschermd onder de Wnb. Het betreft gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis, franjestaart en gewone grootoorvleermuis. Enkele hiervan zijn typische gebouwbewonende soorten. Het betreft hier de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Deze soorten maken veelal gebruik van holten en spleetvormige ruimten in gebouwen zoals stootvoegen, gevelbetimmering en boeiboorden. Zolderruimten kunnen voor grootoorvleermuizen interessant zijn.

Rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en brandtsvleermuis zijn meestal boombewonende soorten. Het plangebied kan door de vleermuizen die in de directe omgeving zijn waargenomen worden gebruikt als foerageergebied. De binnen het plangebied aanwezige lijnvormige landschapselementen zoals bomenlanen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute.

Tijdens het verkennende veldonderzoek voor de quickscan is vastgesteld dat voornoemde kenmerken aanwezig zijn in het plangebied in of aan de karakteristieke woonboerderij en het karakteristieke bijgebouw. Tijdens het verkennende veldonderzoek is een gewone dwergvleermuis aangetroffen achter de luiken aan de voorzijde van de karakteristieke woonboerderij alsmede een gewone grootoorvleermuis op de zolder van het karakteristieke bijgebouw (zie foto's). Ook zijn er op verschillende locaties uitwerpselen van vleermuizen aangetroffen welke duiden op gebruik van het gebouw door vleermuizen. Naar aanleiding van deze vondsten is gericht aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd.

Tijdens twee gerichte nadere vleermuisonderzoeken is aanvullende informatie verzameld over vleermuizen in het plangebied. Hieruit is gebleken dat er zich meerdere verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied bevinden (fig. 2). De luiken aan de oostzijde van de woonboerderij dienen als zomerverblijf voor kleine groepjes van 2-4 gewone dwergvleermuizen. Hier zijn tijdens meerdere gelegenheden dieren gezien. De ruimte achter de staldeuren aan de oostzijde van het bijgebouw dient als zomerverblijfplaats voor een groepje van naar inschatting 4-8 gewone dwergvleermuizen. De aantallen zijn gebaseerd op de hoeveelheid uitwerpselen die hier zijn aangetroffen en de initiatiefnemer zegt hier met regelmaat zwermende vleermuizen gezien te hebben. De ruimte tussen het muuranker en de buitengevel aan de westzijde van het bijgebouw dient als zomerverblijf voor 1 gewone dwergvleermuis. Hier is in de vroege ochtend met een warmtebeeldcamera gezien dat een gewone dwergvleermuis deze ruimte is ingevlogen (zie foto's).

De zolder van het bijgebouw dient als zomerverblijfplaats voor 1 gewone grootoorvleermuis. Tijdens alle bezoeken is het dier aangetroffen op dezelfde locatie en het was telkens alleen.

Foto's: boven een gewone dwergvleermuis achter de luiken van de woonboerderij; midden een gewone grootoorvleermuis tussen de balken van de dakconstructie van het karakteristieke bijgebouw; onder uitwerpselen van vleermuizen op de vensterbank van de woonboerderij.

Figuur 2: Drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (rood) en één verblijfplaats van gewone grootoorvleermuis (geel).

Foto's: Links zomerverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis achter een muuranker; rechts zomerverblijfplaats van één gewone grootoorvleermuis op de zolder van het bijgebouw

5.4 Vogels

Binnen een straal van 5km tot het plangebied zijn gegevens bekend van de volgende vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond worden beschermd (NDFP augustus 2020); boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, roek, sperwer, steenuil, kerkuil, ransuil, wespendif, slechtvalk, zwarte wouw, oehoe.

Een aantal van de genoemde soorten betreft typische erfvogels welke doorgaans in of rond gebouwen leven. Het betreft gierzwaluw, huismus, steenuil en kerkuil. De overige genoemde soorten betreffen niet-gebouwbewonende soorten en de beoogde plannen zoals aangeleverd door CBD hebben géén nadelige effecten op deze vogelsoorten en worden verder buiten beschouwing gelaten.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen indicaties gevonden van de aanwezigheid van gierzwaluw en steenuil in het plangebied. Wel is de aanwezigheid van boerenzwaluw, huismus en kerkuil vastgesteld op het erf aan de Borgelinksweg 1 (fig. 3). Boerenzwaluw is eveneens een erfvogel en zij broeden in het karakteristieke bijgebouw. Ook huismussen broeden in de paardenstal van het karakteristieke bijgebouw. In totaal zijn er een zestal nestkommen van boerenzwaluw en drie nesten van huismus aangetroffen plus aanvullend een nestlocatie van huismus bevindt zich in de gevel van de karakteristieke woonboerderij. In het dakbeschot van de kalverstal bevindt zich een kerkuil waar volgens de bewoners eerder dit jaar ook een nest kerkuilen is groot gebracht. De toegang tot de nestruimte bevindt zich ter hoogte van een ijzeren paal (zie foto). Sporen van kerkuil zoals veren, braakballen en krijstreden zijn hier in overvloed te vinden.

Foto: locatie van nestgelegenheid van kerkuil achter het dakbeschot in de leegstaande kalverstal

Tijdens het veldbezoek zijn diverse algemeen beschermde vogelsoorten waargenomen, waaronder torenvalk, houtduif, koolmees, kauw en merel. Het plangebied biedt algemeen beschermde vogels prima mogelijkheden om te broeden.

Figuur 3: Nestplaats en slaapplaats van huismus (groen), nestplaatsen van boerenzwaluw (paars) en nestplaats van kerkuil (oranje).

5.5 Herpetofauna

Binnen een straal van 5km rondom het plangebied zijn in de NDFF gegevens bekend van vier amfibieën/reptielen. Het betreft kamsalamander, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang. Ook zullen algemene amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker aanwezig zijn.

5.6 Insecten/vlinders

Binnen een straal van 5km van het plangebied zijn in de NDFF zeven soorten beschermde ongewervelden bekend. Het betreft vijf dagvlinders: de aardbeivlinder, grote vos, kleine ijsvogelvlinder, grote weerschijnvlinder en zilveren maan en twee libellen: beekrombout en oostelijke witsnuitlibel. Alleen de laatstgenoemde is beschermd in de Wnb.

5.7 Vissen

Binnen een straal van 5km van het plangebied zijn geen gegevens bekend van vissen in de NDFF. In het plangebied bevindt zich geen open water.

5.8 Beschermde natuur

Het plangebied ligt **niet** binnen een Natura-2000 gebied of gebied dat is aangewezen binnen het natuurbeheerplan van de provincie Overijssel.

6. EFFECTBEOORDELINGEN

6.1 Planten

Op basis van de bevindingen in hoofdstuk 5 wordt geconcludeerd dat er geen beschermde planten binnen het plangebied voorkomen en er met de beoogde plannen geen verbodsbepalingen worden overtreden omtrent de aanwezigheid van strikt beschermde planten binnen het plangebied.

6.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de bevindingen in hoofdstuk 5 wordt geconcludeerd dat er met de beoogde plannen geen verbodsbepalingen worden overtreden omtrent de aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied.

6.3 Vleermuizen

Op basis van de bevindingen in hoofdstuk 5 is de aanwezigheid van vier verblijfplaatsen van *gebouwbewonende* vleermuizen op en rond de gebouwen aangetoond. Drie van deze vier gaan verloren in de huidige planvorming.

In de verdere planvorming blijven alle bestaande bomen in het plangebied gehandhaafd en worden lijnvormige landschapselementen niet verwijderd/aangetast of foerageergebieden voor vleermuizen beïnvloed. Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd dat er met de beoogde plannen geen verbodsbepalingen worden overtreden omtrent de aanwezigheid van strikt beschermde *boombewonende* vleermuizen en foerageergebieden en/of vliegroutes van strikt beschermde vleermuizen binnen het plangebied.

6.4 Vogels

De beoogde plannen zoals aangeleverd door het CBD zorgen ervoor dat de aanwezige broedplaatsen van boerenzwaluw, huismus en kerkuil op de huidige locaties verloren gaan.

De planvorming zoals aangeleverd door CBD voorzien in een versterking van natuurwaarden in het omliggende agrarische landschap wat ten goede komt aan algemeen beschermde broedvogels.

6.5 Herpetofauna

In de planvorming wordt er geen leefgebied van de genoemde soorten herpetofauna aangetast of beïnvloed. Het huidige plan voorziet in de aanleg van onder andere poelen en plas dras zones en daarmee zal het biotoop voor met name kamsalamander en ringslang in kwaliteit toenemen.

Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd dat er met de beoogde plannen geen verbodsbepalingen worden overtreden omtrent de aanwezigheid van strikt beschermde herpetofauna binnen het plangebied.

6.6 Insecten/vlinders

In de planvorming wordt er geen leefgebied van de genoemde soorten insecten/vlinders aangetast of beïnvloed. Het huidige plan voorziet in de aanleg van onder andere poelen en plas dras zones en daarmee zal het biotoop voor dagvlinders en libellen juist in kwaliteit toenemen.

Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd dat er met de beoogde plannen geen verbodsbepalingen worden overtreden omtrent de aanwezigheid van strikt beschermde insecten/vlinders binnen het plangebied.

6.7 Vissen

In de planvorming wordt er geen leefgebied voor vissen aangetast of beïnvloed. Het huidige plan voorziet in de aanleg van onder andere poelen en plas dras zones en daarmee zal het biotoop voor vissen juist in kwaliteit toenemen.

Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd dat er met de beoogde plannen geen verbodsbepalingen worden overtreden omtrent de aanwezigheid van strikt beschermde vissen binnen het plangebied.

6.8 Beschermde natuur

Op basis van de bevindingen in hoofdstuk 5 wordt geconcludeerd dat er met de beoogde plannen geen verbodsbepalingen worden overtreden omtrent beschermde natuurgebieden.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De beoogde plannen zoals aangeleverd door het CBD zorgen ervoor dat de aanwezige verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en broedplaatsen van boerenzwaluw, huismus en kerkuil op de huidige locaties verloren gaan. Gericht ecologisch onderzoek heeft uitgewezen dat er compenserende maatregelen noodzakelijk zijn om het aantal broedlocaties/verblijfplaatsen in het plangebied in stand te houden. De compenserende maatregelen zijn hieronder per soort uitgewerkt.

7.1 Compensatie en werkwijzen

Vleermuizen

Op basis van de bevindingen in hoofdstuk 5 is de aanwezigheid van vier verblijfplaatsen van *gebouwbewonende* vleermuizen op en rond de gebouwen aangetoond. Drie van deze vier gaan verloren in de huidige planvorming en dienen te worden gecompenseerd. De kennisdocumenten van BIJ12 schijven voor dat 'voor elke aan te tasten of te verwijderen verblijfplaats moeten meerdere alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn die voor minimaal eenzelfde aantal vleermuizen dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats'. Hieronder een beschrijving van de effecten van de planvorming op deze verblijven en de voorgeschreven compensatie.

De zolder van het karakteristieke bijgebouw dient als zomerverblijfplaats voor 1 gewone grootoorvleermuis. Dit verblijf wordt tijdens de renovatiewerkzaamheden tijdelijk aangetast en dit dient te worden gemitigeerd met tijdelijk vervangende verblijven in de vorm van kleine ruime kasten zoals de [VK WS 08 vleermuizenkast](#). Ze dienen op minder dan 200 meter van de oorspronkelijke locatie te worden geplaatst en er dient rekening gehouden te worden met een gewenningstijd volgens het schema in tabel 2. In de eindsituatie wordt de zolder blijvend beschikbaar gesteld door een uilenbord te realiseren met invliegopening voor gewone grootoorvleermuis. Op de zolder worden twee vleermuiskasten opgehangen van het kleine ruime type om gelegenheid voor de soort te vergroten. Als compenserende maatregelen worden getroffen zoals aangegeven in tabel 2 dan is een

ontheffingsaanvraag op de Wnb de niet noodzakelijk. Hier moet akkoord op worden gegeven door het bevoegd gezag.

De ruimte achter de staldeuren aan de oostzijde van het karakteristieke bijgebouw dient als zomerverblijfplaats voor een groepje van naar inschatting 4-8 gewone dwergvleermuizen. De mogelijkheid dat deze verblijfplaats fungeert als kraamverblijf kan op basis van de huidige beschikbare informatie niet worden uitgesloten. In het verdere verloop van dit traject wordt deze verblijfplaats daarom behandeld als kraamverblijf. De staldeuren worden vervangen door glas en het is onmogelijk om de kraamverblijfplaats op deze locatie in tact te laten. Het kraamverblijf gaat verloren en dient te worden gecompenseerd met twee tijdelijke vervangende verblijfplaatsen in de vorm van meerlaags grote vleermuiskasten zoals de [VK SK 01 vleermuizenkast](#). Ze dienen op minder dan 200 meter van de oorspronkelijke locatie te worden geplaatst en er dient rekening gehouden te worden met een gewenningstijd volgens het schema in tabel 3. De permanente compensatie bestaat uit twee meerlaags grote inbouwkasten zoals de [VMPK-1 kraamkast](#) welke worden gerealiseerd als natuurinclusieve bouw in de nieuwbouw op het erf. Als compenserende maatregelen worden getroffen zoals aangegeven in tabel 3 dan is een ontheffingsaanvraag op de Wnb de niet noodzakelijk. Hier moet akkoord op worden gegeven door het bevoegd gezag.

De ruimte tussen het muuranker en de buitengevel aan de westzijde van het bijgebouw dient als zomerverblijf voor 1 gewone dwergvleermuis. Dit verblijf gaat in de nieuwe situatie verloren en dient te worden gecompenseerd. Compensatie vindt plaats door tijdelijke vervangende verblijfplaatsen aan te bieden in de vorm van kleine platte kasten zoals het type [Silvavir VK01](#). Ze dienen op minder dan 200 meter van de oorspronkelijke locatie te worden geplaatst en er dient rekening gehouden te worden met een gewenningstijd volgens het schema in tabel 3. De permanente compensatie bestaat uit twee kleine platte inbouwkasten zoals de [IB VL 06 inbouwsteen](#) welke worden gerealiseerd als natuurinclusieve bouw in de nieuwbouw op het erf. Als compenserende maatregelen worden getroffen zoals aangegeven in tabel 3 dan is een ontheffingsaanvraag op de Wnb de niet noodzakelijk. Hier moet akkoord op worden gegeven door het bevoegd gezag.

De luiken aan de oostzijde van de woonboerderij dienen als zomerverblijf voor kleine groepjes van 2-4 gewone dwergvleermuizen. Aangezien de luiken onaangetast blijven en in de nieuwe situatie ook aanwezig zijn/blijven hebben de plannen geen negatieve effecten op deze verblijfplaatsen.

Huismus

Er zijn nestplaatsen aanwezig zijn die verloren gaan. Deze moeten worden gecompenseerd door het aanbieden van meerdere vervangende alternatieve nestruimten. Dit kan gerealiseerd worden door door de nieuwbouw op het erf natuurinclusief te bouwen (te voorzien van [inbouwkasten](#), [vogelvides](#) en/of speciale [huismusdakpannen](#)). Tijdens de overgangsfase kan er tijdelijk met nestkasten worden gecompenseerd zoals het type [Systeem-nestkast huismus eco 34 mm](#).

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat er ten minste 4 nesten van huismussen verloren gaan. Omdat er geen gericht nader onderzoek is gedaan naar huismussen bestaat de mogelijkheid dat er zich meerdere broedplaatsen bevinden die nu onopgemerkt zijn gebleven. De verwachting is dat er hooguit 10 broedpaar huismussen op de locatie verblijven. Het verdere traject wordt gevolgd alsof er 10 broedlocaties verloren gaan. Daarom is het raadzaam om zo spoedig mogelijk 20 vervangende

nestruimten voor huismus te realiseren zodat de gewenningsperiode voor vervangende nestruimten ingaat. Nestkasten zijn een tijdelijk maatregel totdat de permanente is gerealiseerd. Nestkasten dienen te worden opgehangen in kolonieverband. Voorwaarde is dat er vlakbij de nestkasten voldoende beschutting is in de vorm van struikgewas.

Ook de slaappleats die aanwezig is op de zolder van het karakteristieke bijgebouw dient te worden gecompenseerd. Dat kan door het aanleggen van groenelementen langs de gevel van gebouwen op het erf. Als compenserende maatregelen worden getroffen zoals aangegeven in tabel 4 dan is een ontheffingsaanvraag op de Wnb de niet noodzakelijk. Hier moet akkoord op worden gegeven door het bevoegd gezag.

Kerkuil

Voor kerkuil moet ten minste drie maanden voor aanvang van de sloopwerkzaamheden meerdere tijdelijke vervangende nestgelegenheden worden gecreëerd. Dat kan door kerkuilkasten zoals type [UK KE 01 Nestkast Kerkuil](#) op te hangen. De kerkuil nestkasten worden binnen een straal van 500 meter van de oorspronkelijke locatie opgehangen door een uilendeskundige en er dient rekening gehouden te worden met een gewenningstijd volgens het schema in tabel 5. Kerkuil kasten in bomen volstaan als tijdelijke overbrugging gedurende de werkzaamheden. In de nieuwe situatie op het erf moeten permanente nestlocaties voor kerkuil worden inrichten in de nieuw te realiseren bijgebouwen. Dat kan door een nestkast in de nok van de nieuw te bouwen kapschuur te plaatsen alsmede op de zolder van het karakteristieke bijgebouw in combinatie met een uilenbord, zoals bijvoorbeeld wordt omschreven in [mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten](#). Als compenserende maatregelen worden getroffen zoals aangegeven in tabel 5 dan is een ontheffingsaanvraag op de Wnb de niet noodzakelijk. Hier moet akkoord op worden gegeven door het bevoegd gezag.

Boerenwaluw

Tijdens het veldbezoek zijn in totaal zes nestkommen van boerenwaluw aangetroffen binnen in het karakteristieke bijgebouw. Deze gaan in de toekomst verloren door de huidige planvorming. Uit een omgevingscheck is gebleken dat er voor boerenwaluw niet voldoende gelegenheid is om op eigen gelegenheid vervangende nestlocaties te vinden in het plangebied. Daarom wordt geadviseerd om huidige nestlocaties ongeschikt te maken buiten de kwetsbare periode en vervangende alternatieve nestgelegenheden aan te bieden volgens tabel 6.

Voor de start van de werkzaamheden kan de huidige nestlocatie ongeschikt gemaakt worden door de toegang permanent te ontnemen (staldeuren gesloten te houden) in de periode tussen begin november en eind maart. De nestkommen van boerenwaluw die hiermee op de oorspronkelijke locatie verloren gaan moeten worden gecompenseerd door het aanbieden van meerdere vervangende alternatieven op een alternatieve locatie in het plangebied vóór de start van het eerstvolgende broedseizoen (op 15 maart).

Een geschikte locatie voor boerenwaluw bestaat doorgaans uit een gebouw met permanente toegang en aanwezigheid van horizontale draagbalken, meestal aan een plafond, waar nestkommen kunnen worden gebouwd. Er wordt daarom geadviseerd om het toekomstige bijgebouw, de kapschuur, aan de noordzijde van het erf op voorgenoemde manier te construeren en er ten minste 12 kunstmatige nestkommen, zoals type [KN BZ 02 Kunstnest Boerenwaluw](#), aan balken op het plafond op te hangen.

Bij het arriveren van boerenwaluw na de trekperiode zijn hiermee op korte afstand van de oorspronkelijke broedlocatie alternatieven aanwezig.

Broedvogels

Om verstoring van de in bebouwing mogelijk aanwezige algemeen beschermde broedvogels te mitigeren, wordt geadviseerd werkzaamheden te laten plaatsvinden buiten het broedseizoen. Het broedseizoen loopt in ieder geval van 15 maart tot en met 15 augustus. Indien het toch noodzakelijk is de werkzaamheden in het broedseizoen te laten starten is het noodzakelijk voorafgaande aan het werk een broedvogelcontrole uit te voeren. Broedgevallen moeten worden gemarkeerd en ontzien. Dit kan leiden tot uitstel van werkzaamheden.

7.3 Zorgplicht

Voor alle plant- en diersoorten, dus ook degenen die niet worden beschermd onder bepaalde natuurbeschermingsrichtlijnen geldt de zorgplicht. De zorgplicht stelt dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening worden gehouden met diverse algemeen aanwezige soorten. Dit betekent dat dieren die op eigen gelegenheid het plangebied kunnen verlaten, hier de kans toe krijgen. Soorten die dit niet kunnen, dienen te worden verplaatst naar een geschikte omgeving buiten het plangebied.

De groenvoorziening binnen het plangebied en met name de bomen dienen in stand gehouden te worden. Indien ervoor wordt gekozen om bomen te kappen, is onderzoek door een ecologisch deskundige naar jaarrond beschermde vogelnesten en boombewonende vleermuizen noodzakelijk.

In de bebouwing en de rest van het plangebied, is de aanwezigheid van algemeen beschermde broedende vogels niet uit te sluiten. Er wordt geadviseerd om werkzaamheden uit te voeren in de voor plant- en diersoorten minst kwetsbare perioden.

7.4 Kwetsbare perioden

Door buiten de kwetsbare perioden te werken, kan een groot deel van de verwachte verstoring en schade worden beperkt. Deze perioden verschillen per soort en zijn afhankelijk van oa. weersinvloeden. Daarom zijn hier enkel richtdata over te geven.

Er wordt geadviseerd werkzaamheden niet tijdens het broedseizoen uit te voeren, broedende vogels en hun nesten zijn beschermd en mogen niet verstoord worden. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk. De broedperiode is afhankelijk van weersomstandigheden maar loopt in ieder geval van 15 maart tot en met 15 augustus maar kan ook eerder beginnen en langer doorlopen. Omdat alle broedende vogels beschermd zijn, vallen ook broedgevallen buiten deze globale periode onder het verstoringsverbod.

Wanneer ervoor wordt gekozen om toch binnen het broedseizoen werkzaamheden uit te voeren, dan moet er voorafgaand aan de werkzaamheden een vogeldeskundige vaststellen of er broedende vogels aanwezig zijn. Indien dit het geval is, zal een inschatting moeten worden gemaakt van de mate waarin de werkzaamheden voor verstoring zouden zorgen. De uitkomst van deze inschatting kan gevolgen hebben voor de uitvoer en projectplanning indien broedsels worden aangetroffen.

7.5 Verlichting

Nachtactieve diersoorten zijn vaak erg gevoelig voor licht, er wordt dan ook geadviseerd om tijdens de werkzaamheden en in de eindsituatie rekening te houden met deze dieren. Dit kan worden gedaan door zo min mogelijk gebruik te maken van verlichting en indien verlichting noodzakelijk is strooilicht zo veel mogelijk te beperken en lichten waar mogelijk te dimmen (fig. 3). Tevens wordt geadviseerd om werkzaamheden niet in het donker of tijdens de schemerperiode uit te voeren.

Figuur 3. Gericht licht vs. verstrooid licht

7.6 Ecologische begeleiding

Vanwege de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen, jaarrond beschermde nesten en algemeen beschermde broedvogels, wordt geadviseerd om de werkzaamheden te laten uitvoeren onder ecologische begeleiding. Werkzaamheden worden dan volgens een vastgestelde gedragscode en ecologisch werkprotocol uitgevoerd, wat ervoor moet zorgen dat niet alsnog de Wnb wordt overtreden.

8. SAMENVATTING

De planvorming van Coöperatieve Vereniging BuitenDelen (CBD) met bijbehorende werkzaamheden rondom de transitie van het erf aan de Borgelinksweg 1 in Lettele hebben naar verwachting geen negatieve effecten op beschermde planten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Wel is er vastgesteld dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op verblijfplaatsen van beschermde gebouwbewonende vleermuizen en broedlocaties van de vogelsoorten boerenwaluw, huismus en kerkuil.

Deze negatieve effecten dienen te worden gecompenseerd. Hieronder worden compenserende maatregelen per soort samengevat in tabel 2 tot en met tabel 6. Als compenserende maatregelen worden getroffen zoals aangegeven in de tabellen 2 tot en met 6 dan is een ontheffingsaanvraag op de Wnb de niet noodzakelijk. Hier moet nadrukkelijk akkoord op worden gegeven door het bevoegd gezag.

Tabel 2. Compensatie voor gewone grootoorvleermuis

Soort	Type verblijfplaats	Compensatie/Werkzaamheden*	Periode
Gewone grootoorvleermuis	Zomerverblijfplaats: 1 individu op zolder van karakteristieke bijgebouw	1. Plaatsen van 2x kleine ruime kast op <200 meter van huidige verblijfplaats (tijdelijk)	Gewenningstijd van ten minste 12 weken tussen begin april en half oktober.
		2. Aanvang renovatiewerkzaamheden	Niet eerder dan nadat stap 1. is voltooid.
		3. Renovatie werkzaamheden verrichten	Zoveel mogelijk uitvoeren tussen half oktober en eind maart
		4. Zolder wordt toegankelijk gemaakt dmv uilenbord met invliegopening plus 2x kleine ruime kasten op zolder (permanent)	Zo snel als mogelijk

* Op de in dit schema voorgestelde maatregelen dient akkoord gekregen te worden van het bevoegd gezag.

Tabel 3. Compensatie voor gewone dwergvleermuis

Soort	Type verblijfplaats	Compensatie/Werkzaamheden*	Periode
Gewone dwergvleermuis	Kraamverblijfplaats: 4-8 individuen achter staldeur karakteristieke bijgebouw	1. Plaatsen van 2x meerlaags grote kraamkast op <200 meter van huidige verblijfplaats (tijdelijk)	Gewenningstijd van ten minste 12 weken tussen begin april en eind november.
		2. Ongeschikt maken huidige verblijfplaats	Niet eerder dan nadat stap 1. is voltooid en uitvoeren tussen begin november en eind maart
		3. Aanvang renovatiewerkzaamheden	Niet eerder dan nadat stap 1. en stap 2. zijn voltooid
		4. Renovatie werkzaamheden verrichten	Zoveel mogelijk tussen begin november en eind maart
		5. Inbouwen 2x meerlaags grote kraamkast natuurinclusief in te realiseren nieuwbouw (permanent) (permanent)	Zo snel als mogelijk
	zomerverblijfplaats: 1 individu achter muuranker	1. Plaatsen van 2x kleine platte kast op <200 meter van huidige verblijfplaats (tijdelijk)	Gewenningstijd van ten minste 12 weken tussen begin april en eind november.

		2. Ongeschikt maken huidige verblijfplaats	Niet eerder dan nadat stap 1. is voltooid en uitvoeren tussen begin november en eind maart
		3. Aanvang renovatiewerkzaamheden	Niet eerder dan nadat stap 1. en stap 2. zijn voltooid
		4. Renovatie werkzaamheden verrichten	Zoveel mogelijk tussen begin november en eind maart
		5. Inbouwen 2x kleine platte kast natuurinclusief in te realiseren nieuwbouw (permanent)	Zo snel als mogelijk

* Op de in dit schema voorgestelde maatregelen dient akkoord gekregen te worden van het bevoegd gezag.

Tabel 4. Compensatie voor huismus

Soort	Type verblijfplaats	Compensatie/Werkzaamheden*	Periode
Huisumus	Broedlocaties: 10 nesten in karakteristieke bijgebouw en hoofdgebouw	1. Plaatsen van 20x nestkasten <200 meter van huidige broedlocaties (tijdelijk)	Gewenningstijd van ten minste 12 weken
		2. Ongeschikt maken huidige broedplaatsen	Niet eerder dan nadat stap 1. is voltooid en uitvoeren tussen begin oktober tot eind februari
		3. Aanvang renovatiewerkzaamheden	Niet eerder dan nadat stap 1. en stap 2. zijn voltooid
		4. Inbouwen 20x nestlocaties natuurinclusief in te realiseren nieuwbouw (permanent)	Zo snel als mogelijk
	Slaapplaats: 1 stuks in karakteristieke bijgebouw	1. Aanplant van groenblijvende gevelbegroeiing (klimop) en heesters (liguster, hulst, taxus) zo dicht mogelijk tegen een gevel aan. Aanplant van meidoornhaag voor het creëren van meer dekking. (permanent)	Gewenningstijd van ten minste 12 weken
		2. Ongeschikt maken huidige slaapplaats	Niet eerder dan nadat stap 1. is voltooid en uitvoeren tussen begin oktober tot eind februari
		3. Aanvang renovatiewerkzaamheden	Niet eerder dan nadat stap 1. en stap 2. zijn voltooid

* Op de in dit schema voorgestelde maatregelen dient akkoord gekregen te worden van het bevoegd gezag.

Tabel 5. Compensatie voor kerkuil

Soort	Type verblijfplaats	Compensatie/Werkzaamheden*	Periode
Kerkuil	Nestruimte: 1 stuks achter dakbeschot van kalverstal	1. Plaatsen van 2x kerkuilkasten <500 meter van huidige nestgelegenheid (tijdelijk)	Gewenningstijd van ten minste 12 weken
		2. Huidige nestplaats ongeschikt maken	Niet eerder dan nadat stap 1. is voltooid en uitvoeren tussen begin september en eind januari
		3. Aanvang sloopwerkzaamheden	Nadat stap 1. en stap 2. zijn voltooid
		4. Plaatsen 1x kast in nieuw te bouwen kapschuur plus 1x plaatsen uilenbord met invliegopening en kast op zolder karakteristiek bijgebouw (permanent)	Zo snel als mogelijk

* Op de in dit schema voorgestelde maatregelen dient akkoord gekregen te worden van het bevoegd gezag.

Tabel 6. Compensatie voor boerenzwaluw

Soort	Type verblijfplaats	Compensatie/Werkzaamheden*	Periode
Boerenzwaluw	Broedlocaties: 6 nesten in karakteristieke bijgebouw	1. Plaatsen van 12x kunstnestkommen in nieuw te bouwen kapschuur op erf (permanent)	Zo snel als mogelijk
		2. Huidige nestplaats ongeschikt maken	Niet eerder dan nadat stap 1. is voltooid en uitvoeren tussen begin november en eind maart

* Op de in dit schema voorgestelde maatregelen dient akkoord gekregen te worden van het bevoegd gezag.

9. REFERENTIES

Planvorming plangebied

Marten – buitengewoon ontwerpen 2020. Schetsontwerp splitsen boerderij Borgelinksweg 1 Lettele. Versie 03-08-2020

Groenadviesbureau H.A. ten Have, 2020. Toelichting erf en landschapsplan en bouwplan Borgelinksweg 1 Lettele - Wijzigen van bestemming van 'Agrarisch' naar 'Wonen' Splitsing karakteristieke boerderij. Versie 30-07-2020

Gegevensbronnen

NDFF, 2020. Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) via www.quickscanhulp.nl

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Hoekstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters en J.C. Buys (redactie), 2016, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12*. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft J.J.C.W., 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9*. Naturalis Biodiversity Centre & EIS Kenniscentrum insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Dietz, C. & A. Kiefer, 2014. *Veldgids vleermuizen van Europa*. Stichting uitgeverij KNNV, Zeist.

Eggelte, H., 2000. *Veldgids Nederlandse flora*. KNNV uitgeverij, Zeist.

Hustings, F., 2002. *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000; Verspreiding, aantallen, verandering - Nederlandse Fauna, 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Stumpel, T. & H. Strijbosch. *Veldgids amfibieën en reptielen*. KNNV uitgeverij, Zeist.

Svensson, L., K. Mullarney & D. Zetterström, 2010. *ANWB Vogelgids van Europa*. De Fontein|Tirion uitgevers BV, Baarn.

Twisk, P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker, 2010. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV uitgeverij, Zeist.

Van Diepenbeek, A., 2013. *Veldgids diersporen*. KNNV uitgeverij, Zeist.

Wynhoff, I., C. van Swaay, K. Veling en A. Vliegthart, 2010. *De nieuwe veldgids dagvlinders*. Stichting uitgeverij KNNV, Zeist.

Kennisdocumenten BIJ12

BIJ12, 2017. *Juridisch kader | behorende bij Kennisdocumenten Soortenbescherming Kennisdocument*. Versie 1.0 Juli 2017.

BIJ12, 2017. *Gewone dwergvleermuis | Pipistrellus pipistrellus Kennisdocument*. Versie 1.0 Juli 2017

BIJ12, 2017. *Gewone grootvleermuis | Plecotus auritus Kennisdocument*. Versie 1.0 Juli 2017

BIJ12, 2017. *Huismus | Passer domesticus Kennisdocument*. Versie 1.0 Juli 2017

BIJ12, 2017. *Kerkuil | Tyto alba Kennisdocument*. Versie 1.0 Juli 2017

Overige bronnen

Alterra 2016. effectenindicator soorten.

<https://www.synbiosys.terra.nl/bij12/effectenindicatorsoorten2016.aspx>

Floristisch Onderzoek Nederland.

www.floron.nl

Provincie Overijssel, 2019. Soortenbescherming in Overijssel - Handreiking voor het aanvragen van een ontheffing.

Provincie Overijssel 2020. Wet natuurbescherming - soortenbescherming

<https://www.overijssel.nl/loket/vergunning/milieu-natuur/wet-3/>

Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON).

www.ravon.nl

SOVON Vogelonderzoek Nederland

www.sovon.nl

Telmee

www.telmee.nl

Waarneming.nl

www.waarneming.nl

Wet Natuurbescherming (Wnb).

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>

Vleermuisvakberaad - Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), 2017. *Vleermuisprotocol 2017*.

Zoogdiervereniging.

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Wnb paragraaf 3.1 beschermingsregime soorten vogelrichtlijn
- Bijlage 2: Wnb paragraaf 3.2 beschermingsregime soorten habitatsrichtlijn
- Bijlage 3: Wnb paragraaf 3.3 Beschermingsregime andere soorten

Bijlage 1: Wnb paragraaf 3.1

Wet natuurbescherming

Geldend van 01-01-2020 t/m heden

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

- 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5 Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.2

- 1 Het is verboden vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of uit deze vogels verkregen producten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, onder zich te hebben voor verkoop of ten verkoop aan te bieden.
- 2 Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel A, bij de Vogelrichtlijn, die aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen, en ten aanzien van delen of producten van die vogels.
- 3 Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel B, bij de Vogelrichtlijn, die aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen, en ten aanzien van delen of producten van die vogels.

- 4 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de verkoop, het vervoer voor verkoop, het onder zich hebben voor verkoop of het ten verkoop aanbieden van vogels van soorten, aangewezen op grond van het derde lid, en delen of producten van die vogels.
- 5 Een vogelsoort wordt op grond van het derde lid uitsluitend aangewezen, indien de handelingen, bedoeld in het eerste lid, uitgevoerd overeenkomstig regels als bedoeld in het vierde lid, er niet toe leiden dat het populatieniveau, de geografische verspreiding of de omvang van de voortplanting van deze soort in gevaar wordt gebracht of kan worden gebracht.
- 6 Het is verboden, anders dan voor verkoop, vogels, delen of producten als bedoeld in het eerste lid, onder zich te hebben of te vervoeren, tenzij deze vogels, delen of producten aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen.

Artikel 3.3

- 1 Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
- 2 Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
- 3 Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
- 4 Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;

- 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
- 5 In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:
- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
 - b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
 - c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.
- 6 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid, zijn niet van toepassing op handelingen ten aanzien waarvan bij of krachtens enige wettelijke bepaling een besluit is vereist, indien bij of krachtens die wet is bepaald dat het desbetreffende besluit de handelingen uitsluitend toelaat indien is voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in het vierde lid, en dat aan het besluit de voorschriften worden verbonden, bedoeld in het vijfde lid.
- 7 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid, zijn niet van toepassing op:
- a. handelingen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel als bedoeld in artikel 2.2, en
 - b. handelingen die zijn beschreven in en worden verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, een plan of een programma als bedoeld in artikel 2.3, vijfde lid, of een programma als bedoeld in artikel 1.13, eerste, zevende, of achtste lid, indien:
 - 1°. ten aanzien van het beheerplan, het plan of het programma, althans het onderdeel

dat betrekking heeft op de desbetreffende handelingen, is voldaan aan het in het vierde en vijfde lid bepaalde ten aanzien van ontheffingen en vrijstellingen, en

- 2°. het bestuursorgaan dat het beheerplan, het plan of het programma heeft vastgesteld tevens bevoegd is voor de verlening van een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling als bedoeld in het eerste, onderscheidenlijk tweede lid voor dergelijke handelingen, of, als dat niet het geval is, het beheerplan, het plan of het programma is vastgesteld in overeenstemming met het bestuursorgaan dat bevoegd is voor de verlening van de ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling.

Artikel 3.4

- 1 Ingeval het vangen of doden van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, bij of krachtens deze wet is toegestaan, is het verboden deze vogels:
 - a. te vangen of te doden met:
 - 1°. middelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Vogelrichtlijn;
 - 2°. middelen, installaties of methoden voor massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels, of
 - 3°. middelen, installaties of methoden waardoor een soort plaatselijk kan verdwijnen, of
 - b. te achtervolgen met behulp van vervoermiddelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Vogelrichtlijn, overeenkomstig de daar beschreven wijze.
- 2 Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen en provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in het eerste lid. Artikel 3.3, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.
- 3 Onze Minister kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, voor het gebruik van motorboten op open zee onder de in bijlage IV, onderdeel b, tweede gedachtestreep, tweede volzin, bij de Vogelrichtlijn genoemde voorwaarden.
- 4 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen middelen, installaties of methoden worden aangewezen die in elk geval worden gerekend tot de middelen, installaties, onderscheidenlijk methoden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3°.

Bijlage 2: Wnb paragraaf 3.2

Wet natuurbescherming

Geldend van 01-01-2020 t/m heden

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1 Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- 5 Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.6

- 1 Het is verboden dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, onder zich te hebben voor verkoop, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden.
- 2 Het is verboden, anders dan voor verkoop, dieren of planten als bedoeld in het eerste lid onder zich te hebben of te vervoeren.
- 3 De verboden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing ingeval de in dat lid bedoelde dieren en planten aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Artikel 3.7

- 1 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over het aan de natuur onttrekken en de exploitatie van daarbij aangewezen dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage V bij de Habitatrichtlijn of bijlage III bij het Verdrag van Bern, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, indien dat nodig is voor het behoud of het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van die soorten.
- 2 De regels, bedoeld in het eerste lid, kunnen:
 - a. in elk geval betrekking hebben op:
 - 1°. het beperken of verbieden van de toegang tot bepaalde terreinen;
 - 2°. het in een bepaald gebied beperken of verbieden van de onttrekking aan de natuur of exploitatie van dieren of planten;
 - 3°. de wijze van onttrekking van dieren of planten aan de natuur;
 - 4°. het beperken van het aantal dieren of planten dat ten hoogste aan de natuur mag worden onttrokken;
 - 5°. het kopen, het verkopen, het te koop aanbieden, het onder zich hebben en het vervoeren voor verkoop van dieren of planten;
 - 6°. het in gevangenschap fokken van dieren, of
 - 7°. de kunstmatige vermeerdering van plantensoorten, of
 - b. in elk geval behelzen een verbod om:
 - 1°. zonder vergunning dieren of planten aan de natuur te onttrekken, of
 - 2°. in een bepaalde periode dieren of planten aan de natuur te onttrekken.
- 3 Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, kan, na overleg met provinciale staten van de provincies, worden bepaald dat provinciale staten regels als bedoeld in dat lid vaststellen of vrijstelling van die regels kunnen verlenen, of dat gedeputeerde staten met de verlening van ontheffing van die regels of met de uitvoering van die regels zijn belast.

Artikel 3.8

- 1 Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen,

rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

- 2 Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
- 3 Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
- 4 Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
- 5 Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling

vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

6 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6 zijn niet van toepassing op handelingen ten aanzien waarvan bij of krachtens enige wettelijke bepaling een besluit is vereist, indien bij of krachtens die wet is bepaald dat het desbetreffende besluit de handelingen uitsluitend toelaat indien is voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in het vijfde lid.

7 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, zijn niet van toepassing op:

- a. handelingen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel als bedoeld in artikel 2.2, en
- b. handelingen die zijn beschreven in en worden verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, een plan of een programma als bedoeld in artikel 2.3, vijfde lid, of een programma als bedoeld in artikel 1.13, eerste, zevende of achtste lid, indien:

- 1°. ten aanzien van het beheerplan, het plan of het programma, althans het onderdeel dat betrekking heeft op de desbetreffende handelingen, is voldaan aan het in het vijfde lid bepaalde ten aanzien van ontheffingen en vrijstellingen, en
- 2°. het bestuursorgaan dat het beheerplan, het plan of het programma heeft vastgesteld tevens bevoegd is voor de verlening van een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling als bedoeld in het eerste, onderscheidenlijk tweede lid voor dergelijke handelingen, of, als dat niet het geval is, het beheerplan, het plan of het programma is vastgesteld in overeenstemming met het bestuursorgaan dat bevoegd is voor de verlening van de ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling.

Artikel 3.9

1 Indien het vangen of doden van dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, of bijlage II bij het Verdrag van Bern, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, en het aan de natuur onttrekken van dieren van soorten, genoemd in bijlage V, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, of bijlage III bij het Verdrag van Bern, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, bij of krachtens deze wet is toegestaan, is het

verboden deze dieren te vangen of te doden door gebruikmaking van niet-selectieve middelen die de plaatselijke verdwijning of ernstige verstoring van de rust van de populaties van deze soorten tot gevolg kunnen hebben, waartoe in elk geval behoren:

- a. de middelen, genoemd in bijlage VI, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, en
 - b. de vervoermiddelen, genoemd in bijlage VI, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn.
- 2 Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen en provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid. Artikel 3.8, vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.
- 3 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen middelen worden aangewezen die in elk geval worden gerekend tot de niet-selectieve middelen, bedoeld in het eerste lid, aanhef.

Bijlage 3: Wnb paragraaf 3.3

Wet natuurbescherming

Geldend van 01-01-2020 t/m heden

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

- 1 Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

- 2 Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
 - h. in het algemeen belang, of
 - i. bestendig gebruik.
- 3 De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

- 1 Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.
- 2 Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.